

Akademický rok 2021/2022

Bakalářská práce – posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta: Izabela Švantnerová

Název práce: Bubu

Slovní hodnocení:

Studentka Ateliéru fotografie Izabela Švantnerová ukončuje svoje bakalářské studium odevzdáním praktické práce v podobě autorské knihy pod názvem *Bubu*. Publikace je hmotným výsledkem kolektivního kreativního procesu, který probíhal na autorkou připravovaných workshopech. Hlavním tématem byla insomnie, spánková paralýza a noční běsy a jednou z jeho rovin i jistá forma arteterapie. Izabelu si ze svých přednášek pamatují jako velmi vnímavou a citlivou studentku. I zvolené téma svědčí o potřebě propojit hlubiny vlastního nitra s fotografickým uchopením (v tomto případě spíše přetvořením) reality. Částečně se jí to daří a výsledkem je vizuálně snad zajímavá publikace. Současně ale naráží na několik metodologických problémů, které účinek díla oslabují. Nyní se pokusím je pojmenovat.

1. Nejsem si jistá, jestli je autorčin záměr „prožívání spánkových paralýz a nočních můr ve stavu bdění“ opravdu přenositelný na jiné osoby, navíc v přesně ohraničenou dobu workshopu. Snaží se je stimulovat slovně, formou nahraného audia, ale obávám se, že autenticita prožitku byla nahrazena spíše formou cílené, nezávazné hry. Studentka v dokumentaci píše o účastnících jako o „vyděšených“, spíše bych se však přikláněla k jejím dalším úvahám o pozitivní náladě daných setkání.
2. Autorčino zadání vytvořit pomocí koláží jakési bytosti z rostlin, které by personifikovaly zmiňované noční můry, se mi jeví jako příliš svazující. Svou povahou reflektuje spíše dětské myšlení a potřebu dát neidentifikovatelnému strachu lidskou podobu. Tato „arteterapeutická“ rovina ale dle mého názoru oslabuje rovinu uměleckého výrazu, kde znázornění nejruznějších běsů může daleko lépe vyhovovat méně zřetelná a popisná forma. Nejvíc působivé jsou proto koláže, které mají menší míru názornosti a prvoplánové figurativnosti, kupříkladu dvě z nich, kde byl použitý mikrotenový sáček znejasňující kontury příšery anebo zátiší složené ze zbytků jídla, kde se struktura postavy víceméně rozpadá.
3. Dále pak je sporná i zvolená forma pracovního postupu. Studentka sama dodává účastníkům nafotografovaný „materiál“, ze kterého si můžou danou bytost v libovolných poměrech vystavět. Postavy příšer jsou tak už zčásti předurčeny autorkou. Zároveň je její vlastní autorský vstup (kromě vedení a moderování workshopů) pak redukován v podstatě jen na grafické zpracování vzniklých postav do podoby knihy. Ve výsledku tedy ani projev účastníků není plně otevřený jejich autentickým možnostem a představám

případných nočních blesků, a nakonec i autorka sama, která tento problém otevírá a pravděpodobně i ve svém životě řeší, nemá dostatečný prostor k vytvoření něčeho opravdu autentického.

4. Samotná publikace nakonec není vizuálně nezajímavá. Kombinuje vyfotografované koláže s básnickým textem, který zasahuje přímo do obrazů a vytváří tak jakési kaligramy. Přesto se mi výsledek jeví jako příliš formální, efektní a mechanizovaný, často nadužívající princip multiplikace nebo zrcadlového převrácení. Paradoxně, nejvíc zajímavé mi přijdou náznaky dokumentárního záznamu akcí, který snad studentka mohla ještě trochu víc rozvinout. Stejně tak mi chybí nějaká věcnější rovina v podobě průvodních informací (počet, příp. věk, pohlaví, povolání účastníků, počet a délka, nebo i charakteristika seansů, datum akce, fotografie autentické podoby finálních artefaktů atd.).

Abych to na závěr shrnula: Zvolená forma procesu výzkumu by byla dle mého názoru vhodnější pro práci s dětmi a s jejich představivostí i flexibilnější schopností okamžitého vciťování, například v rámci doprovodného programu k nějaké výstavě. Také výslední publikace formálně odpovídá spíše kontextu dětské literatury. U bakalářské práce bych asi očekávala jednak o něco sofistikovanější práci s médii a také hloubkovější a komplexnější umělecký výzkum problematiky insomnie (například fenomén hypersensitivity, terapie tmou, teorie sensorické deprivace, binaurálních rytmy, atd.).

Otázky k rozpravě: Izabelo, co tedy z Vašeho pokusu simulace spánkových parálýz u účastníků workshopu vlastně vyplynulo? Jak vnímali samotnou práci se svými představami a jejich „zhmotňování“? A změnilo se nějak prožívání těchto stavů u Vás? Jak probíhala odborná příprava na tyto workshopy a celou bakalářskou práci, zejména co se týče studia příslušné literatury? Na závěr doporučuji prostudovat například antologii Nikola Ivanov (ed.) *Odpocínek v neklidu. Biopolitika spánku a bdění*. Host 2021.

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

C

Posudek vypracoval(a):

Mgr. Lucia L. Fišerová, Ph.D

Datum:

(Podpis oponenta)